

Nikolaj Terlecký

DON SKICHOT
ZE SODOMY

DON KICHOT ZE SODOMY

Nikolaj Terlecký

DON KICHOT ZE SODOMY

*Tato kniha vychází za finančního přispění
Ministerstva kultury České republiky.*

DON KICHOT ZE SODOMY

Copyright © Literary Agency Topas and Nikolaj Terlecký, 1986

Epilogue © Jakub Šofar, 2010

Czech edition © dybbuk, 2010

ISBN 978-80-7438-026-6

Anděl jedl chléb se sýrem, ale na víno se ani nepodíval. Asi věděl, že není nejlepší. Ostatně to věděl každý. Ale nikdo nevěděl, proč právě v Sodomě bylo víno tak mizerné. Ve sklepě stál ovšem soudek nejlepšího gomorského vína, ale to jako by nebylo. To hlídá jako drak Miriam, zatracená holka. Ta myslí jen na ty dvě svatby, co budou po žních, a nedá teď na stůl nic pořádného. Copak ta někdy pochopí, že andělům má člověk dávat jen to nejlepší?

Anděl řekl: „Někdo ti buší na vrata.“

„Ale to nic,“ řekl Lot, „to jsou jen Ruben a Kemuel. Myslí si asi, žeš přišel požádat o ruku jedné z mých dcer, a jsou proto trochu nervózní. Slíbil jsem, že jim dám po žních Juditu a Rebečku za ženy. Musíš přijít po žních, pane, to tu bude sláva.“

Bylo horko. Těžký slaný vítr vál od Mrtvého moře. Palmy na dvoře se prohýbaly a jejich dlouhé tuhé listy vlály a praskaly jako vlajky. Hluk za vraty sílil. Asi se tam sešlo hodně lidí, no bodejť by ne, všichni myslí stejně jako Ruben a Kemuel, pitomci. Copak on, Lot, nedodržel někdy slovo?

„Žně nebudou,“ řekl anděl, „přišel jsem ti právě říct, že máš vzít svou rodinu a odejít z města. Sodoma a Gomora budou zničeny.“

„Jak to zničeny?“ vykřikl Lot. „I s lidmi?“

„Jsou to samí špatní lidé, samí hříšníci. Copak nevíš, co se děje ve městě?“

Lot to věděl. V podstatě byli Sodomští a Gomorští holomci. Říkal jim přece stále, aby už neblbli a šli do sebe, ale bylo to marné, měli spoustu volného času a pálilo je dobré bydlo. Ale jen proto, že je pálí dobré bydlo, mají být obě města zničena?

„Lidé nejsou tak špatní,“ řekl Lot, „pálí je jen dobré bydlo.“

„Jsou špatní,“ řekl anděl.

„Ale ne všichni.“

„Všichni. Jen ty jsi spravedlivý.“

Lot si nalil víno do poháru, ale usrknout se neodvážil. On že je spravedlivý? No prosím, něco na tom může být, když to říkají všichni. Ale proč má odejít z města sám? Jen proto, že je spravedlivý? Města jsou stavěna pro všechny lidi, pro gaunery i pro spravedlivé. A pak, spravedliví by si nikdy nevybudovali tak krásná města, spravedlivých je málo a kromě toho obyčejně neumějí nic stavět. A Bůh to dobře ví.

„Chceš zničit město jen proto, že tu lidi sem tam šlápnou vedle?“ zeptal se Lot.

Anděl řekl: „Je to vůle Boží. A je to taky věc Boží, tak nekritizuj.“

„Ale pane,“ řekl Lot, „vždyť já ty lidi znám. No, občas něco provedou, to je pravda, ale jsou to lidé a mohou se jednou polepšit. Nejsou to věci, jako třeba tohle víno, se kterým se už nedá nic dělat. Jsou to lidé a Ježíš věděl dobře, že mohou kdykoli litovat svých hříchů a být spaseni. Copak nám nekázal, abychom milovali hříšníky jako sami sebe?“

„Ježíš se narodí teprve za dva tisíce let,“ řekl anděl.

„To je jedno. Když se zatím nenarodil, to ještě neznamena, že nesmíme hájit své bližní. Je tady spousta spravedlivých, nejen já. Pane Bože, zničit tak krásná města jen kvůli několika holomkům!“

Anděl řekl: „To říkal Abrahám taky. Ze začátku říkal, že ve městě je spousta spravedlivých, a nakonec si nebyl jist, jestli se v Sodomě a Gomoře najdou jen dva, kteří by za něco stáli.“

Lot se uklidnil. Když se o tom mluvilo taky s Abrahámem, pak to nebylo ještě tak zlé. Asi se vyšetřovalo, jestli je opravdu k něčemu dobré zničit takovou hromadu lidí, kteří se ještě mohou napravit. Bůh asi nechtěl nic podnikat bez vědomí lidí.

„To že řekl Abrahám?“ ušklíbl se Lot. „No prosím, Abrahám je svatý, nežije ve městě, je pořád venku a má čas mluvit s Bohem nerušeně. Ten ví o Bohu víc než o lidech, tedy v lidských věcech se moc nevyzná. Ale já, pane, žiji ve městě, lidi mi pořád šmejdí kolem dokola, a proto je znám jako své boty. Je mezi nimi pár gaunerů, samozřejmě, ale spravedlivých je víc.“

„Nehádej se,“ řekl anděl. „Jsi spravedlivý a musíš dělat, co ti říkám. Ostatně přivedeš-li mi do týdne dva spravedlivé, města nebudou zničena... Koukej, někdo ti hodil kámen do dvora.“

Kámen byl dost velký, ale naštěstí nikoho netrefil a zůstal ležet jen u studny. Zástup bušil stále na vrata, vyhrožoval, že je roztríská, ale bylo to jen plané vyhrožování, všichni věděli, že Lotova vrata se nedají tak snadno roztrískat. Sodomští si to asi uvědomili a přestali na ně bušit. Hned nato ale přiletěl druhý kámen, pak třetí a nakonec tu lítala spousta kamenů. Nechat to být, to už nešlo. Lot vstal, šel na dvůr, otevřel dvířka ve vratech a vyšel na ulici.

„No tak,“ řekl, „jsem tady. Co chcete?“

Zástup se hned uklidnil. Byli to v podstatě slušní lidé, ti Sodomští, měli pouze spoustu volného času a pálilo je dobré bydlo. Teď se asi styděli, že tloukli na vrata jako opilí a házeli kameny. Nestyděli se pouze Ruben a Kemuel, ale to bylo pochopitelné, oba měli strach, že přijdou o Juditu a Rebeku.

Ruben řekl: „Máš tady cizince. Vítal jsi ho jako vzácného hosta. Co ty máš co dělat s cizinci?“

„Proč by mne nemohl jednou navštívit cizinec?“ zeptal se Lot. „Sodoma je přece město a žádná zapadlá vesnice. My už nevidíme v každém poutníkově zakukleného vyzvědače. Nebo je Sodoma přece jen zapadlá vesnice a vy jste se přišli podívat na mého hosta, jako se to dělá na vesnici?“

Zástup začal nápadně rychle řídnout. Sodoma je velké město a žádná vesnice. Ať si Lot hostí koho chce. Sodomští na to nejsou vůbec zvědaví.

Ale Kemuel se zeptal: „Nepřišel tě ten cizinec náhodou požádat o ruku jedné z tvých dcer? Když ano, tak si dej pozor, Lote, s námi si není radno zahrávat. Víš přece, že jsi nám slíbil dát Rebeku a Juditu za ženy.“

Ulice byla už skoro prázdná. Ze zástupu tu zůstali jen Ruben, Kemuel a starý městský strážce. A městský strážce řekl: „Když Lot něco slíbí, tak to jistě dodrží. Je přece spravedlivý.“

„To ano,“ souhlasil Ruben, „ale já vím, že Lot není jen spravedlivý, je taky rozumný. Je-li ten cizinec vznešenějšího rodu než my a má víc zlata, pak je po spravedlivosti. Pak by se třeba

ukázalo, že odmítnout tak bohatého nápadníka by bylo nespravedlivé. Pak bude Lot spravedlivý pro cizince a jeden z nás se může jít pást.“

Lot řekl: „Můj host nemá zájem o mé dcery. Je můj host. A proč je můj host, do toho nikomu nic není. Nezlobte mne, hoši, jestli se jednou namíchnu, pak bude zle. Já bych vám dal Juditu a Rebeku nejradši hned, abych už měl od vás pokoj. Copak je to za život. Každý den vám něco vleze do hlavy. Každý den mne s něčím otravujete a Sodomští z toho mají jen srandu. Copak nemáte nic jiného na práci než hlídat mé dcery? Jděte už domů, pitomci, já toho mám dnes zrovna dost.“

Lot zavřel za sebou dvířka a podíval se na západ. Vítr utichl. Slunce zapadalo a všechny věci byly najednou malé, nevzhledné a krčily se na dolejší konci svých dlouhých, ostře ohraničených stínů. Palmy uprostřed dvora, džbány na vodu, studna a služky, které si u ní vzrušeně šuškały, vrhaly na dláždění své nejhustší a nejdelší stíny. Kdo nechtěl mít stín, ten musel zůstat v budově, nebo se skrčit pod západní zdi, nebo si lehnout na dláždění a nedělat nic, jen se dívat na stíny jiných lidí a věcí. Jenže lidé v Sodomě neradi seděli doma, neradi se krčili, byli pořád venku, pořád něco dělali a měli pořád stíny. A teď musí všichni zahynout? Ale proč? Všichni mají přece svobodnou vůli a mohou kdykoli litovat, že mají tak dlouhé stíny.

Lot překročil stíny palem, džbánů a služek a vstoupil do domu. Anděl seděl stále u stolu, ale už nejedl, ze stolu bylo sklizeno, jen to zatracené sodomské víno tu ještě stálo.

„Proč jenom já smím odejít z města?“ zeptal se Lot.

„Jsi spravedlivý,“ řekl anděl.

„Proč jsem spravedlivý?“

To byla otázka, kterou anděl nečekal. Chvíli se díval zamýšleně na dvůr a nakonec řekl: „Volil jsi vždycky správnou cestu. Měl jsi vždycky na paměti Desatero. Měl jsi svobodnou vůli volit dobré, nebo špatné, ale volil jsi vždycky jen to dobré.“

Lot přikývl. Vlastně to bylo velmi snadné být dobrým, rozhodně snadnější než být špatným. Dobrého mají lidi rádi, váží si ho, a to dělá člověka ještě lepším. Špatnému se lidi vyhýbají, předem ho podezřívají z věcí, které ani neprovedl, a při kaž-

dě příležitosti mu házejí klacky pod nohy, aby se náhodou nepolepšil. Každý normální člověk, když má příležitost, se stane radši dobrým. A on, Lot, příležitost měl.

„Řeknu ti tedy, proč jsem se stal spravedlivým,“ řekl Lot.

„Žil jsem v Sodomě a viděl jsem pořád, jak ti Sodomští, kteří v jádru jsou docela dobří lidé, dělali špatné věci. Ty věci byly tak špatné a bylo jich tolik, že se mi hnusilo se na to dívat. A poněvadž se mi hnusilo se na to dívat, nedělal jsem špatné věci. A poněvadž jsem nedělal špatné věci, dělal jsem dobré věci, abych vůbec něco dělal. A poněvadž jsem dělal dobré věci, začali o mně lidi říkat, že jsem spravedlivý, že jsem jako něco lepšího než oni. Ale ve skutečnosti byli Sodomští a Gomorští lepší než já, poněvadž já dělal jen dobré věci, kdežto oni dělali dobré lidi, kteří se už na to špatné nemohli ani dívat. Jen oni mohou za to, že jsem spravedlivý. Kdyby Sodomští a Gomorští byli napůl dobří a napůl špatní, tak něco středního a vlažného, nemusel bych se pořád rozčilovat nad tím, co dělají, dělal bych taky s mírou a rozumem jednou něco dobrého, jednou něco špatného, a nebyl bych lepší než oni. A pak by bylo všechno v pořádku, já bych nebyl žádný spravedlivý a naše města by nemusela být zničena.“

„Moc mluvíš, Lote,“ řekl anděl. „A něco z toho, cos řekl, není docela zcestné. Jenže nesmíš zapomínat, že nejsi moc chytrý, jsi jenom spravedlivý a víš houby o Božských plánech a pokusech.“

Někdo vzadu vyprskl smíchy. Lot se ohlédl a uviděl Miriam, která strkala z pokoje Rebeku a Juditu. Kdo vyprskl smíchy? Miriam? Nebo jedna z dcer? Zatracené ženské, copak se nemohou jednou chovat slušně?

„Jsem obyčejný člověk a nejsem vzdělaný,“ řekl Lot. „Proto mluvím prostě, jak mi zobák narostl. Ale ty jsi anděl a neměl bys mluvit jako já, ženské z toho mají jen srandu. Je-li v Božském plánu udělat jednou něco nesprávného...“

Zarazil se. Může udělat Bůh něco nesprávného? Nemůže. Může udělat něco záměrně nedokonalého, hromadu syrových věcí a lidí a pak je nechat pomalu dozrávat v dalších inkarnacích.

Pak by ovšem buddhisté měli pravdu. Ale zničit najednou obyvatele dvou velkých měst, to nevypadá na to, jako by chtěl Bůh nechat lidi dozrávat v dalších inkarnacích. To už spíše znamená, že Sodomští a Gomorští nejsou ještě lidé, ale jen náčrty, jen prototypy několika budoucích spravedlivých. Pak by ovšem bylo správné zničit všechny už zbytečné náčrty a prototypy a začít skicovat něco nového. Ale kdyby to bylo tak, pak by se Ježíš neměl stýkat s náčrty a prototypy, měl by se stýkat jen s lidmi, jen se zákoníky a s farizeji.

„Nech toho,“ řekl anděl. „Sám bys na to nikdy nepřišel, co povídáš, a já vím, kdo ti to našeptal. A když se ti nelíbí, že mluvím bez obalu, jak mi zobák narostl, mohu taky mluvit i jinak. Nezlob se, musím přece vypadat přesně tak, jak si představuješ anděly. A musím mluvit stejně jako ty, abys mi rozuměl. Nebo snad chceš, abych mluvil jako starý moudrý Abrahám?“

„Proboha ne!“ zděsil se Lot. „Pak bych nevěděl vůbec, o co tady jde. Kdyby tu šlo o věci Božské, prosím, pak můžeš mluvit a já tomu nemusím rozumět. Ale tady jde o věci zatraceně lidské, o mé město, a je to správné, žes stanovil jasně jeho cenu.“

Anděl řekl: „To není žádná cena. To je taková teoretická podmínka, kterou tak jako tak nesplníš.“

„Víš to určitě?“

„Ano.“

„Pak tedy nevíš nic, a to z toho prostého důvodu, že tu nebydlíš. Prosím, chceš mít dva spravedlivé, a já ti je zítra přivedu.“

„Mně stačí do týdne,“ řekl anděl.

„Hned zítra,“ řekl Lot.

Ze začátku chtěl Lot, aby ho služebníci odnesli k Habírovi v palankinu. Ale pak si to rozmyslil. Palankin byl sice pohodlný, ale když člověk pospíchá, nerad sedí nečinně na polštářích a kouká, jak to jde pomalu. Jel tedy na koni. Jenže kůň nebyl taky obzvlášť rychlým dopravním prostředkem, a tak měl Lot dost času, aby zvážil situaci. Ani se už nesnažil pochopit, proč jedny hříchy trestá Bůh tady na zemi a jiné zase o něco později na nebi. To nebyla jeho věc. Byl přesvědčen, že všechno rozumné a samozřejmé udělali lidé, což bylo pravděpodobně jejich úkolem nebo prokletím. Věci, kterým nikdo nerozuměl, dělal Bůh, a poněvadž bylo neslušné říkat, že Bůh dělá nesmysly, říkalo se, že Bůh dělá zázraky. Všechno rozumné bylo lidské a smutné. Muži pracovali, budovali, bojovali v potu svých tváří, kdežto ženy v mukách rodily děti a staraly se o domácnost. Lidé, kteří nepracovali a nerodili děti, byli hříšníci, jako většina obyvatel Sodomy a Gomory. Jenže oni nechtěli úmyslně být hříšníky, měli pouze příliš mnoho volného času a páli-lo je dobré bydlo. V jiných městech a v jiných říších to nebylo o moc lepší, a proto asi, když přišel čas, města a říše zanikaly a místo nich se objevovaly nové. A pak se to zase opakovalo. Lot by z toho mohl být smutný jako Šalomoun a uvažovat o marnosti lidského dění. To by mu jistě dělalo dobře, dívat se na své bližní odshora, to dělají přece jen ti moudří, kteří na to mají čas. Ale on, Lot, nesměl být smutný a moudrý, jednak proto, že na to neměl čas, jednak proto, že se Šalomoun ještě nenarodil. Nikdo ještě nevěděl, že všechno na světě je marné a všechno má svůj čas, čas stavět a čas bourat, čas milovat a čas nenávidět, čas chovat se slušně a čas dělat lumpárny. Sodomští a Gomorští nebyli tedy tak špatní, prostě se nevyznali v časech, nikdo je ještě o tom nepoučil. A teď mají všichni zahynout, a to jen proto, že se Šalomoun narodí teprve za tisíc let?

Lot jel na koni a neviděl, co se kolem děje, poněvadž měl starosti. Měl vždycky starosti, a proto nikdy neviděl, co se kolem něj děje. Ostatně se kolem něj dělo pravděpodobně totéž co v jiných městech, která se skládala z domů, paláců, chrámů, lidí, koní, velbloudů, oslů, koček a psů. Co by se tu mohlo dít zvláštního? Šalomoun má pravdu, i když se ještě nenarodil.

Lotův kůň, který naopak viděl dobře, co se kolem děje, se zastavil před bránou Habírova domu a významně se ohlédl. Lot chtěl sestoupit s koně a zaklepat, ale v tom okamžiku se brána otevřela a z ní vyjel na koni Habír v doprovodu několika jezdců.

„Šalom,“ řekl Lot. „Musím s tebou mluvit hned a mezi čtyřma očima.“

„Mezi čtyřma očima?“ zeptal se Habír. „Víš přece, že mám měkké srdce a nerad mluvím mezi čtyřma očima. Potřebuješ peníze, vid?“

Lot se zeptal: „Znáš někoho, kdo nepotřebuje peníze? Já ne. Ne, Habíre, nechci s tebou mluvit o penězích, ale o něčem jiném, velmi důležitém. A to spěchá.“

Habír sestoupil mrzutě z koně a vyzval hosta, aby s ním šel do zahrady. V domě se dalo mluvit mezi čtyřma očima, to je pravda, ale uší tam bylo vždycky o něco víc. Když se oba posadili na lavici před bazénem, Lot řekl: „Jsi dobrý muž, Habíre.“

„To jsem,“ přikývl Habír. „Starám se o rodinu, o město, nekradu a nemám nepřátele. Co se týče náboženství, to je taky v pořádku. Chodím pravidelně do synagogy, pravidelně se postím a platím poplatky. Co dělá Miriam a dcery?“

„Jsou zdravý a mají se k světu. Miriam je moc hodná a nebýt jí, moc by se mi stýskalo po nebožce manželce. Jsi tedy spravedlivý, že ano?“

„To taky jsem. Jsem rozumný muž a vím, že být nespravedlivým se nevyplácí. Člověk si tím dělá jen nepřátele a mít nepřátele, to není praktické. Ale když ti Miriam tak dobře pomáhá zapomenout na nebožku manželku, proč si ji nevezmeš za ženu? Je mladá, hezká, miluje pořádek a dovede jednat se služebnictvem. Copak ti nevdá, že spáváš se služkou?“

Lot řekl: „Mám pořád starosti a nemám čas na soukromé věci. A pak, Miriam není služka, je paní domu a podle toho se chová. Koukej, Habíre, mám doma anděla a ten mi přišel říct, že Sodoma a Gomora budou zničeny. Mám prý odejít z města, poněvadž jsem prý spravedlivý. Ale já vím, že ve městě je víc spravedlivých a ty jsi jedním z nich.“

„Víš o tom andělu?“ zeptal se Habír.

„Neví. On si totiž myslí, že v Sodomě a Gomoře se nenajdou ani dva spravedliví, a Abrahám s ním nakonec souhlasil. Jenže Abrahám je svatý, nežije ve městě a v lidech se moc nevyzná. Ten ani nevěděl, že ty jsi spravedlivý.“

Habír zvedl kámen a hodil ho do bazénu. Obyčejně se hrozně rozčiloval, když našel při koupání kámen v bazénu, ale teď už to bylo jedno. Má-li být zničeno celé město, bude zničen i jeho bazén.

„Tak spravedlivý zase nejsem,“ řekl Habír. „Měříme-li to lidským loktem, pak jsem docela v pořádku. Ale to, co hledá tvůj anděl, se měří na Božské lokty. Ne, Lote, nemám správnou míru, nejsem spravedlivý a udělal jsem dobře, že jsem poslal syna za obchody do Egypta.“

Lot přikývl. To je správné, lidská míra je trochu jiná než Božská a co považuje člověk za správné, nemusí být vůbec správné pro Boha. Ale Habír je přece jen spravedlivý. Rošťák by neuvážoval o tom, jestli se to měří na lidské, nebo na Božské lokte, a zmizel by bez řečí.

„Chceš tedy zůstat tady a zahynout?“ zeptal se Lot.

„Kdo říká, že to chce? Já tu musím zůstat, Lote, poněvadž nejsem spravedlivý. A ty víš dobře, že s Bohem se švindlovat nedá.“

Lot chvíli mlčel. Pak zvedl kámen a hodil ho taky do bazénu. Udělal to bez zlého úmyslu, asi jen ze zdvořilosti napodobil hostitele.

„Totiž, to je tak,“ řekl. „Jestli najdu aspoň dva spravedlivé, města nebudou zničena. To jako máme dohodnuté. A já ty spravedlivé najdu.“

„Myslíš?“

„Určitě.“

„Tak počkej,“ řekl Habír. „Jednoho spravedlivého já znám. Je to Sebach, který spává ve výklenku u severní brány. Všichni vědí, že je spravedlivý.“

Lot řekl: „To neplatí, Sebach je žebrák. Ale je spravedlivý.“

„To se nám jenom zdá. Kdo je chudý, nemůže být spravedlivý, to dá přece rozum, ne? Koho Bůh miluje, tomu dává všechno, pozemky, otroky, dobytek, zlato, zdraví a úctu spoluobčanů. Chudý je chudý proto, že o něj Bůh nestojí. Možná že jednou někdo řekne, že spíše velbloud projde uchem jehly, než se bohatý dostane do království Božího, ale zatím to platí právě naopak. Počkej, ale znáš Thogarmu?“

To byl ohromný nápad. Habír se rozzářil a začal hned litovat, že hodil do svého bazénu kámen. Teď to bylo jasné, že Sodom a Gomora nebudou zničeny. Thogarma, to je ten pravý muž, je spravedlivý a je velmi bohatý. A jeho strýc Zochar je spravedlivý taky.

„Znám Thogarmu,“ řekl Habír, „a znám taky jeho strýce Zochara. Oba jsou bohatí a spravedliví. Jenže Thogarma jel navštívit příbuzné do Admy a Zochar teď dělá obchody v Zebaim.“

Lot vzdychl. No prosím, člověk ze starostí ani nevyjde. Je navený, má hlad, je nervózní a teď má jet do Admy. Copak nemohl anděl přijít o něco dřív, nebo později, až budou Zochar a Thogarma doma?

„No dobře, jedu tedy do Admy,“ řekl Lot a vstal.

Slunce zapadalo a všechno bylo rudé, nebe, poušť a vítr od Mrtvého moře, který hnal oblaka narudlého písku. Rudou barvu Lot neměl rád. Cestoval taky jen ve výjimečných případech, ale nedalo se nic dělat, musel do Admy. Budou Sodoma a Gomora opravdu zničeny, když nenajde dva spravedlivé, anebo to bylo jen vyhrožování? Byl Lot opravdu tak spravedlivý, anebo byl prostě předem vyvolený a celkem už na tom nezáleželo, jestli sem tam udělá nějakou lumpárnu? Anebo si tu celou věc s andělem, se zničením Sodomy a Gomory a se spravedlivými prostě vymyslíl?

U studny slezl Lot z koně, napil se a naplnil vodou cestovní vak. Byl unaven a rozčilovalo ho, že myslí na takové pitomosti, jako jestli celá ta věc byla skutečná, anebo si to všechno vymyslíl. Copak je blázen, aby si vymýšlel anděly? Všechno, co viděl, bylo ve skutečnosti, byl spravedlivým doopravdy a všichni ostatní, kteří ho udělali spravedlivým, musejí z nějakých neznámých důvodů zahynout. Ale na druhé straně byl přece jen prostý muž, ne příliš hloupý a ne příliš chytrý, takže toho moc nevěděl, a tedy neměl pochybovat o Božské spravedlnosti.

Znovu se napil a podíval se na koně, který tu stál u nějakého podivného keře. Vody se ani nedotkl, ačkoli měl zajisté žízeň. Byl uhřátý, a kdyby se napil, bylo by po něm. Asi to věděl, byl to přece rozumný kůň. A možná že ho víc zajímal ten keř, z kterého by se dalo uškubnout pár tuhých listů. Lot si pokusil představit, co by asi tak udělal, kdyby Bůh najednou promluvil z hořícího keře. A co by mu tak Bůh mohl říct? Možná že by mu řekl: „Tvořil jsem tě miliony let z kovů, z vody a z hlíny. Země jsi a jsi pánem země. Ale dej si pozor!“

Ne, to by Bůh neřekl. Je sice pravda, že Bůh tvořil lidi z neorganické hmoty dost dlouho, ale na co má dávat Lot pozor?

Pán země! K smíchu. Jak je to, že člověka napadají takové pitomosti, když je utahaný a ospalý?

„Tvrdý jsi jako kov, který klesl už dávno pod povrch žhavého bláta. Ale když přijde čas, budeš stoupat nad zemi jako mlha výš a výš a budeš prchat pryč od jiných kovů, pryč od jiných mlh. Ale neuprchneš, vrátíš se.“

Ne, tak by Bůh nemohl mluvit. Bůh bude jednou mluvit z hořícího keře k Mojžíšovi a bude mu říkat samé rozumné věci.

„Tvárný jsi jako hlína, ale dej si pozor na ruce, které tě budou hníst.“

To tedy jo, na to by si měl Lot dávat pozor. Je opravdu tvárný a každý si s ním dělá, co chce. Miriam s ním dělá, co chce, poněvadž ví, že ji má rád. Dcery s ním dělají, co chtějí, poněvadž vědí zatraceně dobře, že je má rád. Přátelé s ním dělají, co chtějí... Vlastně mít někoho nebo něco rád, to člověka zotročuje. Člověk to ani nemusí mít rád, stačí jen, když si uvědomuje, že má povinnosti. To není jen tak, být hlavou rodiny a o všechno se starat. Mít dům a vůbec majetek, to není jen tak, to zabírá spoustu času, to není jen tak být pánem.

„Země jsi a jsi pánem země. Jsi pánem věcí, které ti slouží.“

„Ano, Pane,“ řekl Lot, „jsem pánem věcí, Pane, a mám samé starosti. Pane, nejsem hoden, ale jsem pánem, Pane, zatraceně, jsem pánem věcí, které mi slouží, které mě hlídají, Pane, které mě vězní, Pane, poněvadž vědí, že je mám rád. Pane, nechci být pánem.“

Lot si namočil ve studni cíp pláště a utřel si jím horké čelo. Ano, byl unavený, měl by si vlastně lehnout tady u studny a chvíli spát. Ale... mají tedy Sodoma a Gomora zahynout jen proto, že je trochu unavený?

Lot chtěl nasednout na koně, ale tu si všiml, že od jihu postupuje oblak rudého prachu. Vítr vál od Mrtvého moře, tedy od západu, a to znamenalo, že sem od jihu někdo jel na koni a asi hodně spěchal. Nemohl to být anděl? Ne, to nebyl anděl, teď viděl jezdce a koně a tím jezdcem byl Kemuel. To bylo na-

dělení, teď to zrovna potřeboval! Ti ženichové mu asi nedají pokoj, dokud se nedostanou k jeho dcerám.

Kemuel seskočil s koně a zeptal se: „Jedeš do Admy za Thogarmou, že?“

„Ano,“ řekl Lot, „a co bude dál?“

„Thogarma je bohatý a hledá ženu pro svého syna, to já vím velmi dobře. A Rebeka se mu líbí.“

„Ano, Thogarma je bohatý, hledá ženu pro syna, Rebeka se mu líbí, a jestli vy dva mi nedáte pokoj, dám Thogarmovi obě dcery, ať si s nimi dělá co chce.“

„Myslíš to vážně?“ zeptal se Kemuel.

„Myslel bych to smrtelně vážně, kdybych nebyl tím zatraceným spravedlivým,“ řekl Lot. „Ale jsem jednou spravedlivý, a proto musím držet slovo, které jsem vám dal. A teď koukej zmizet, ať už tě nevidím.“

Kemuel si asi uvědomil, že spravedlivý muž musí držet slovo, a šel ke koni. Lot začal litovat, že s ním mluvil tak příkře. Ti ženichové jsou samozřejmě pitomci, ale v podstatě jsou to moc hodní kluci. A vlastně jsou docela spravedliví. Když si člověk odmyslí, že někdy provedou nějakou lumpárnu. Jsou přece lidé, žádní andělé, a mají mladou, horkou krev.

„Počkej,“ řekl Lot, „napadlo mě právě, že jsi docela správný chlap.“

„To jsem,“ řekl Kemuel, „měřím sto devadesát, holky mě mají rády a v obchodech mě nikdo nenapálí. Měl bys být pyšný, že bereš do rodiny tak zdatného obchodníka.“

To byly kvality, které by na anděla jistě nezapůsobily. Ale Kemuel je přece prostý muž, stejně jako Lot, a tak asi neví, jakou má skutečnou cenu.

„Koukej,“ řekl Lot, „ten cizinec, co mě navštívil, je anděl a od něho jsem se dozvěděl, že Sodoma a Gomora budou zničeny.“

Na Kemuela to neudělalo žádný dojem, byl mladý a na vlastenectví si asi nepotrpěl.

„To se mělo stát už dávno,“ řekl, „vždyť to ani nejsou opravdická města, takové zapadlé díry to jsou, na okraji civilizace. Prosím, města u Mrtvého moře, 390 metrů pod úrovní

normálního moře! Kdo to jakživ viděl? To je docela správné. Jde se bydlet jinam!“

Lot řekl: „To je totiž tak. Anděl chce zničit města i se všemi obyvateli, poněvadž prý to jsou samí hříšníci. A já jakožto jediný spravedlivý musím odejít z města. Ne, ne, nelekej se, ještě neutíkám, ještě máme čas, s andělem se dalo rozumně mluvit, a tak jsme se dohodli, že když mu přivedu do týdne aspoň dva spravedlivé, města nebudou zničena.“

„Máš ty spravedlivé?“ zeptal se Kemuel.

„Lidi říkají, že Thogarma a Zochar jsou spravedliví, a já to musím ověřit. Zatím mám jen tebe a pro Thogarmu právě jedu.“

Kemuel uvažoval a bylo na něm vidět, jak rychle reviduje svůj vztah k té zapadlé díře, 390 metrů pod úrovní normálního moře. Pak zvedl oči a ruce k nebi a řekl: „To tedy ne, tak spravedlivý zase nejsem, abys mě vedl hned k andělovi. Mám cenu tak pro běžného spotřebitele, já se v cenách vyznám zatraceně dobře. Ale tobě budou jistě stačit Thogarma a Zochar.“

„A co když se nepřiznají, že jsou spravedliví? Lidé jsou dneska nějak útlocitní, jako třeba ty a Habír. A co pak?“

„Zkus to tedy s Rubenem, to je správný chlap a má jaksi podmínky být spravedlivý, poněvadž nedělá obchody, ale hrnce.“

Lot řekl: „Bereš to nějak na lehkou váhu, hochu. Uvědomujš si vůbec, že jestli nenajdu dva spravedlivé, budou města zničena a ty nebudeš mým zetěm?“

„Proboha, tak co mám dělat?“ vykřikl Kemuel. „Kdybys mi řekl: Koukej, zmiz z města, je to jen zapadlá díra na okraji civilizace, zmizel bych v tu ránu, poněvadž si tě vážím a vím, že to myslíš se mnou dobře. Ale když říkáš, že z města mají odejít jen spravedliví, pak tu musím zůstat, poněvadž jsem dobrý obchodník a znám svou cenu stejně dobře, jako ji zná Jehova.“

Slunce zapadlo a všechno mělo zase normální barvu. Lot byl hrozně unavený a měl stále horší a horší náladu. Měl by se vlastně utábořit tady u studny, napojit koně, zabalit se do pláště a spát až do rána. Ale to by nemělo cenu, byl rozčilený a spát tak jako tak nemohl. A když nemohl spát, měl jet do té zatra-

cené Admy a nebavit se s tím pitomým klukem, který si myslí, že o sobě ví všechno stejně dobře jako Jehova.

„Tak a teď mě nezdržuj,“ řekl Lot a nasedl na koně.

Kemuel jel domů a oblak prachu normální barvy se táhl za ním na jih. Lot jel na sever. Byl tak unaven, že si ani nevšiml, že už byla noc, že vítr ztichl a na temném nebi se objevil měsíc. Jen Lotův kuň si toho všiml, a poněvadž asi věděl, že jet poušť za měsíční noci je nebezpečné, zastavil se v malé oáze a tvářil se, že je hrozně unavený. Nedalo se tedy nic dělat, Lot slezl s koně, svěřil ho čeledínovi a šel do hospody. Hlad neměl, byl jenom hrozně ospalý.

„Pojď si lehnout,“ řekla Miriam. „Hlad asi nemáš, ale jsi hrozně ospalý.“

Lot se podíval nechápavě na svou milenkou. Odkud se tu vzala? Copak si myslí, že Sodoma bude opravdu zničena, a že tedy už nemusí hlídat to prvotřídní gomorské víno?

„Odkud se tu bereš?“ zeptal se.

„Jsem tvá žena, i když podle zákona ještě tvá žena nejsem,“ řekla Miriam. „Copak není psáno: ‚Protož se připojí člověk k manželce své a budou ti dva jedno tělo?‘ Pojď si lehnout, jsi unavený a smutný a máš strach, že bez tebe půjde všechno od desíti k pěti. Nebo si myslíš, že se Jehova nepostará o tvé záležitosti, když si dopřeješ chvilku klidu? Pojď, malověrný, pojď, budeme jedno tělo.“

Bylo to k zbláznění, jak ta holka užívala neuctivě Svatého písma a ještě k tomu slov apoštola Pavla, který se ještě nenarodil. Ale ona to nemyslí špatně, je jen rozumná, stará se o něho a chce, aby se zbytečně nerozčiloval. Vlastně proč se rozčilovat. Člověk nemusí být tak malicherný a mít pořád strach, aby si náhodou nespletl to, co bylo, s tím, co bude.

„Měl bych si tě už jednou vzít za ženu,“ řekl Lot, když odkládal plášť. „Habír to taky říká. Jenže já mám tak málo času, děvče. A mám samé nepříjemnosti. No prosím, teď prý má být zničena Sodoma a Gomora. Mohu já mít trochu klidu?“

Přijel do Admy těsně před západem slunce. Před městskou bránou se válela oblaka nažloutlého prachu. Byla tu spousta lidí, velbloudů, oslů a koní a všechno to řvalo, hýkalo, ržálo, nadávalo, snažilo se vymotat co nejdřív z toho chumlu a dostat se do města. Lot projel bránou poslední, protože neměl rád ani prach ani tlačeni. Za bránou ho zastavil žebrák. Lot mu hodil minci, ale žebrák se na ni ani nepodíval a ještě pevněji sevřel uzdu koně.

„Nezdržuj mě,“ řekl Lot. „Máš-li pro mne od někoho vzkaz, tak to řekni rychle. Nemám času nazbyt.“

„Myslíš, že jsi opravdu spravedlivý?“ zeptal se žebrák.

Brána už byla zavřená a prostor před ní se rychle prázdnil. Prach se pomalu usazoval. U kašny vrhali dva výrostci kostky. Strážní už měli volno, čekali jen, až je přijdou vystřídat, a dívali se se zájmem na hru výrostků. O poutníky a žebráky už nemuseli mít povinný zájem.

„Proč bych na takové věci myslel?“ řekl Lot. „Všichni říkají, že jsem spravedlivý, tedy na tom něco je.“

Žebrák zvedl minci, plivl na ni a podal ji Lotovi.

„Tu máš, pro štěstí,“ řekl.

Lot chtěl říct, že co dal, to dal, a nechce to zpět. Ale pak si to rozmyslel a peníz vzal. Byl sice spravedlivý, ale taky pověřivý a věřil, že poplivaný peníz přináší štěstí. Ten žebrák asi nebyl opravdový žebrák, byl to asi světec nebo blázen nebo populný filozof.

„Nevíš náhodou, kde je dům soudce Efraima?“ zeptal se.

„Vím,“ řekl žebrák, „ale Efraim jel právě ke svému bratrovi a tak brzy se nevrátí.“

„Toho vlastně nepotřebuji. Musím mluvit s Thogarmou.“

„Proč tedy nejdeš k Thogarmovi?“

„Thogarma je přece u Efraima na návštěvě, ne?“

Žebrák řekl: „Už dávno ne. Thogarma si koupil v Admě pozemek a nechal si vystavět dům. Docela pěkný, řekl bych, že lepší než ten, co měl v Sodomě.“

To byla pro Lota novinka. No prosím, všechno je možné. Thogarma je velmi bohatý a asi pokládá za nutné bydlet občas v Admě. Ale proč to tají? Proč o tom nikdo v Sodomě neví?

„Pojď, dovedu tě k Thogarmovi,“ řekl žebrák.

Šli širokou hlavní ulicí, plnou lidí a křiku a hýkání oslů. Bazaru se však vyhnuli a odbočili do úzké křivolaké ulice, lemované vysokými kamennými zdmi. Bylo ticho, jen košaté stromy za zdmi občas lehce zašelestily ve večerním vánku.

„Tady bydlí samí bohatí lidé,“ řekl žebrák. „Ti se nemusí rvát o každý kousek chleba, takže mohou být docela snadno spravedliví. Ale nejsou. A když o někom říkají lidé, že je spravedlivý, tak tomu člověk nemusí vždycky věřit.“

„Ty nevěříš, že jsem spravedlivý?“ zeptal se Lot.

„Věřím, že jsi vyvolený. Jestli jsi spravedlivý nebo ne, to nikoho nezajímá. Ani anděly, ani Boha.“

Lot se zamračil. Proč mu to všechno ten žebrák říká? A odkud ví, že Lot je spravedlivý? To že nezajímá ani anděly, ani Boha? Takový žvást! Bůh přece chce ušetřit Sodomu a Gomoru jen pro dva spravedlivé, a to už něco znamená.

„Myslíš vážně, že kvůli dvěma spravedlivým ušetří Bůh Gomoru a Sodomu?“ zeptal se žebrák.

„Ovšem,“ řekl Lot, „anděl mi to slíbil.“

„Nebud' naivní. Anděl věděl, že ty spravedlivé nenajdeš, a proto ti to slíbil, aby měl od tebe pokoj.“

Lot vzdychl. Ti chudáci jsou vlastně drzí. A mluví o věcech, kterým nerozumějí. A chtějí vědět všechno o lidech, kteří mají od Boha majetek, rodinu, postavení a úctu spoluobčanů. O sebe se nezajímají, o sobě vědí všechno, poněvadž toho není moc, nemají nic, nedělají nic, nemají žádné starosti a anděla v životě neviděli.

„Ty tomu nerozumíš,“ řekl Lot. „Andělé nevědí o lidech všechno, poněvadž s námi nebydlí, a tak je naší povinností jim říct, jak to s námi ve skutečnosti je. Víím, že máme víc

spravedlivých, a když to dokážu, nebudou Sodoma a Gomora zničeny, poněvadž Bůh musí být taky spravedlivý. A musí taky vědět, že jsme lidé a žádní andělé. Copak je to vůbec možné zničit takovou hromadu lidí jen proto, že občas udělají něco, co se mu zrovna nelíbí? To není správné. Bůh má počkat, až lidé dostanou rozum.“

„Myslíš, že to není správné, zničit Sodomu a Gomoru?“ zeptal se žebrák.

„Není to správné. Jsme lidi. Jsme něco lepšího než zvířata nebo rostliny. Bůh nás stvořil podle svého obrazu a podoby.“

Ulice se točila, byla nekonečná a byla stále liduprázdná. Stmívalo se. Lot se chtěl zeptat, jak je daleko k Thogarmovu domu, ale nezeptal se, poněvadž žebrák řekl: „Dělá-li Bůh něco nesprávného, pak to není pravý Bůh. Jenže on je pravý, abys to věděl. Celá potíž je v tom, že o Bohu nic nevíte. Věříte například, že stvořil Adama podle svého obrazu a podoby, a zatím je to právě naopak. Lidé si vymyslili Boha podle svého obrazu a podoby. Proto musí být Bůh stejně krutý a pomstychtivý jako vy. Proto musí ničit města a lidi, kteří se mu nelíbí. Kdyby nebyl jako vy, nevěřili byste, že je Bohem, a nepokládali byste tedy za nutné mít nějaký mravní řád. A byli byste jako zvířata.“

Lot se na žebráka překvapeně podíval. Kdepak, to není žebrák, žebráci tak nemluví. Je to tedy blázen? Nebo filozof? Ale jak může mluvit o Bohu, jako by ho znal osobně? To je přece drzost! Anebo tím ten chlap něco sleduje?

„Myslíš tedy, že Bůh se jen tváří, jako by byl krutý a pomstychtivý?“ zeptal se Lot.

„Netváří se,“ řekl žebrák. „Bůh má právě tolik tváří, kolik si jich lidé dovedou vymyslet.“

Lot pokrčil rameny. Takové žvásty. To může vyprávět někomu jinému. Ale jak to, že jdou tak dlouho? Už se stmívá. A ulice se stále točí, je nekonečná a stále liduprázdná. A žebrák ho vede stále dál. Není to náhodou nějaký šprýmař? Nevodí ho kolem dokola jen tak, aby potom vyprávěl přátelům, jak napálil cizince?

„Nejsem šprýmař,“ řekl žebrák, „jenže cesta je dlouhá a já se chci bavit. Koukej, Lote, Sodoma a Gomora budou zničeny

z jiných důvodů, to není žádná pomsta. Ale na druhé straně říct lidem, aby opustili svá města, to by nebylo moudré. Sodomští a Gomorští by táhli do jiných měst, ta by je samozřejmě nechtěla přijmout, a byla by z toho válka. Zničit město i s lidmi je jednodušší.“

Lot se zamyslel. No prosím, to je pravda. Ten chlap je asi prorok nebo něco takového. Ale pak to znamená, že Bůh nestojí o lidi. Je pro něho důležitější udělat zemětřesení než mít starosti o uprchlíky a dávat pozor, aby pak nedošlo k válce. Což o to, zemětřesení musí být, to už patří k věci. Země není ještě tak stará, je uvnitř stále ještě rozžhavená a má jen tenkou kůru. Ale nemohlo by to prasknout někde jinde než právě v Sodomě a Gomoře?

„Moc se v geologii nevyznáš,“ řekl žebrák. „Praská obvykle tam, kde to prasknout musí. A jestli si myslíš, že Bůh o lidi nestojí, pak jsi na omylu. Bůh stojí o všechny lidi, o hříšníky i o ty ostatní. Ale hlavně potřebuje lidi, kteří jsou schopni posunout vývoj života o kousek dál. To jsou vyvolení a houby na tom záleží, jestli jsou náhodou taky spravedliví. No třeba takový Tarik, copak ten je spravedlivý?“

„Toho neznám,“ řekl Lot.

„Bude jednou znamenitým vojevůdcem. Přeplaví se přes Gibralterskou úžinu a porazí Španěly u Jerez de la Frontera.“

Odkud to ten chlap všechno ví? Ovšem, lidi vědí všelicos, jenže neradi to říkají, aby se nemuseli hádat. Je přece trapné se hádat kvůli nějakému Jerez de la Frontera, který ještě není.

„Ten Tarik nebude moc spravedlivý,“ řekl žebrák, „ale bude vyvolený a dá dějiny do pohybu. Nebude to žid ani křesťan, bude to mohamedán, což znamená, že bude věřit jen na Alláha a na jeho proroka Mohameda.“

„No nevím,“ řekl Lot. „Žebrák nejsi, to je jasný. Blázen taky ne. Prorokem zase nemůžeš být, ti mluví docela jinak. Kdo jsi?“

„Anděl,“ řekl žebrák.

„To mi nepovídej,“ řekl Lot. „Anděly já znám dobře.“

„Jsem trochu jiný anděl. Takzvaně padlý.“

Lot dostal strach. Ale hned nato si vzpomněl, že je spravedlivý, takže se nemusí ničeho bát, ani ďábla. Ostatně, kdo

se bojí, nesmí do lesa, a on, Lot, do lesa musí. Za každou cenu.

„Nemusíš se mě bát,“ řekl ďábel. „Ostatně ses mě nikdy nebál.“

„Jak to?“ zeptal se Lot překvapeně. „Vidím tě poprvé.“

„Správně. Ale mluvil jsi se mnou často. Ve spaní. A ptal ses na různé věci. A já jsem ti vyprávěl, co všechno se jednou stane. Odkud jinak víš, že se jednou narodí Ježíš?“

Lot se narovnal v sedle a podíval se výsměšně na ďábla. Takové věci může vyprávět někomu jinému a ne zrovna spravedlivému. Ne proto, že spravedliví jsou lepší než ti ostatní, ale jen proto, že jsou pod ochranou Boží a chodí k nim andělé na návštěvu pít víno a bavit se.

„To tedy ne,“ řekl. „Že něco vím, to nemusí být od tebe. Kdybych s tebou mluvil ve spaní, nebyl bych spravedlivým. Chceš mě asi pokoušet, že? Ale upozorňuji tě, že je to zbytečná ná-maha.“

Ďábel se usmál a zeptal se: „Mluvil jsi tedy ve spaní s andělem, co? Moc logické to není. Anděl tě nebude učit pochybovat o tom, co Mojžíš jednou napíše. Ostatně ten ti neřekne nic, co se stane, ten chce, abys na to přišel sám. A pokoušet tě taky nechci, chci jen, abys věděl, na čem jsi.“

„To já vím,“ řekl Lot.

„Nevíš to. Kdybys to věděl, nekecal bys tak blbě. Člověk, když se mu něco nepovede, to zničí, nebo předělá. Bůh nedělá nic nepodařeného, a proto nemusí nic ani ničit, ani předělávat. Ale na druhé straně nedělá nic stálého a neměnného. Nechává věci růst a vyvíjet se. Pomalu, samozřejmě, poněvadž Bůh má času dost. Lidé zase moc času nemají, a proto chtějí mít hned všechno, na co si jen vzpomenou.“

V úzké ulici mezi vysokými zdmi už byla skoro tma, ale nebe nahoře bylo ještě docela světlé, zelenomodré a lehké. A byla na něm jen jedna hvězda, ostatní čekaly, asi až se úplně setmí. Lot už nemyslel na Thogarmu, myslel na to, co mu řekl ďábel. Byl to divný ďábel, vypadal docela jinak, než měl vypadat. A mluvil taky divně.

„Jsem člověk, a proto moc času nemám,“ řekl Lot. „Co dělá Bůh, tomu nerozumím ani nemusím rozumět. Ale co chci udělat já, tomu rozumím moc dobře. Musím najít do týdne dva spravedlivé, jinak budou Sodoma a Gomora zničeny. Víš náhodou, jak to všechno dopadne?“

„To se dozvíš sám,“ ušklíbl se ďábel. „Ale co budeš dělat, když ty spravedlivé nenajdeš?“

Proč se na to ptá? Nevěří tedy, že Lot ty spravedlivé najde? Nebo nedůvěřuje andělovi? To by jako mohlo být! Může anděl klást podmínky, když ví předem, jak to dopadne?

„Nevím,“ řekl Lot.

Ďábel najednou zastavil koně a řekl: „Koukej, Lote, Bůh tě nenechá naživu jen proto, že jsi spravedlivý. On tě potřebuje k něčemu jinému. Nejsi moc chytrý ani moc pokorný. Budeš vždycky uvažovat a sahat po věcech, které chytrí nebo pokorní považují za zbytečné nebo za samozřejmé. Bůh potřebuje lidi, kteří pochybují o tom, že dělá správné věci. Ty o tom pochybuješ a chceš stůj co stůj zabránit andělům vykonat Soud Boží nad Sodomou a Gomorou. Kdybys nebyl hloupý... Ale to je zbytečné s tebou o tom mluvit. Koukej, támhle je Thogar-mův dům.“

Đábel plácl koně po zadku a zmizel v postranní uličce. Lot zavřel oči a začal počítat do sta, aby se uklidnil. Musel počítat do sto šedesáti. Pak slezl s koně a šel se ke zdi vymočit. Když tam stál s rozkročenýma nohama, napadlo ho, že ďábel má pravdu. Bůh žije ve věčnosti a chce-li své dílo opravit, může to udělat beze spěchu třeba během několika milionů let. K čemu tedy takový spěch se zničením Sodomy a Gomory?

Z vrat vyběhl velký huňatý pes a začal zuřivě štěkat. Lot po něm hodil kamenem, ale netrefil. Zvedl jiný kámen, ale vtom vyšel ze vrat velký štíhlý černoš s namodralou senegalskou pletí a zahnal psa. Pak se vrátil a zeptal se: „Hledáš cestu, pane?“

„Ne, hledám Thogarmu,“ řekl Lot. „Je to jeho dům, že?“

„Ano, pane.“

„Chci s ním mluvit.“

„To asi bude dnes těžké, pane. Bolí ho zub. A to víš, když někoho bolí zub, nerad mluví s cizinci. Nerad mluví vůbec.“

Lot řekl: „Nejsem cizinec. Jsem Lot ze Sodomy a musím s ním mluvit, i když ho bolí zub.“

Huňatý pes se přiblížil a důkladně očuchal Lota, aby věděl, že příště už na něho nemusí štěkat. Senegalec se obřadně uklonil a řekl: „Odpusť, že jsem to nepoznal hned, pane. Sloužím Thogarmovi teprve rok. Chceš s ním mluvit hned, anebo tě mám nejdřív zavést do tvých pokojů, aby sis trochu odpočinul po daleké cestě?“

„Chci s ním mluvit hned.“

Senegalec se znovu uklonil, vzal mlčky koně za uzdu a vedl ho na velký dvůr. Před kašnou se Lot zastavil, řekl čeledínovi, že kůň je uhřátý a že ho musejí chvíli vodit po dvoře, než mu dají pít. Sám se však napil hned, i když byl uhřátý, a vstoupil do domu. Ve velkém pokoji s vyhlídkou do zahrady se Senega-

lec zastavil a rozsvítil svítlnu. Byla už noc a nad vrcholky stromů v zahradě vycházel rudý měsíc. To asi přijde ráno silný vítr od východu. Senegalec řekl:

„Počkej tady, pane, Thogarma tě jistě přijme hned. Bude mít určitě radost.“

Lot se posadil na lavici a utřel si rukávem zpocené čelo. No, radost mít Thogarma asi nebude. A vůbec to asi nebude tak snadné s ním mluvit, když ho bolí zub. Ale je spravedlivý, a tak si nakonec uvědomí, že bolení zubu je soukromá věc a musí jít stranou, když se jedná o tak vážnou státní záležitost. Zub nezub, musí hned nasednout na koně a jet s ním do Sodomy... Cože to řekl ten Senegalec? Jestli on, Lot, chce jít nejdřív do svých pokojů? Tady nemá žádné pokoje, ten blázen si ho asi s někým spletl.

Měsíc stoupal nad zahradou, už nebyl rudý, byl bledě žlutý a stromy měly dlouhé černé stíny. Do zahrady přišly dvě dívky a posadily se na kraj bazénu. No jo, ty si to mohou dovolit, dívat se na měsíc a tlachat. Což o to, mají hezké postavy a na muže asi nebudou dlouho čekat. A po svatbě už nebudou mít moc času vysedávat u bazénu za měsíčních nocí...

Lot ztuhl. To přece není možné! Je přece v Admě a ne v Sodomě! Ale to jsou přece jeho dcery! Co tady mají co dělat Rebeka a Judita?

Judita řekla: „Otec to nepozná.“

„A co když tě pozná?“ zeptala se Rebeka.

„Říkám ti, že mě nepozná. Přijdu k němu v noci, potmě, a to bude jako s Miriam. Nejdřív si mi bude stěžovat, že má samé starosti, a když se vymluví, uvědomí si, že má ženskou v posteli. A pak bude všechno v pořádku. Jako s Miriam.“

Lot zrudl vzteky a chtěl už běžet do zahrady a ztřískat ty drzé holky, které nemají úctu ani k vlastnímu otci. Ale pak si řekl, pozor, to ztřískání neuteče, nejdřív musím zjistit, jak se ty holky dostaly k Thogarmovi. Je docela možné, že mu to Miriam řekla, je docela možné, že on sám souhlasil, že je z nějakého důvodu nutné dopravit dcery k Thogarmovi, se kterým se moc dobře zná. Možná že Miriam řekla... No, ta vždycky něco říká, člověk nemůže mít v hlavě všechno, co jednou řekla.

Ale když je to tak, pak by bylo trapné dělat překvapeného a ptát se, co tady dělají.

Rebeka řekla: „Máš pravdu, nedá se nic dělat. Když se ti to povede, zkusím to taky. Abrahám má teď se Sárrou dítě, Izáka, a to znamená, že Abrahámovův rod bude pokračovat dál. A já nevěřím, že by Abrahámovy děti byly hezčí než děti našeho otce. Abrahám je starý a nemá hezkou postavu.“

„Sára měla kdysi hezkou postavu,“ řekla Judita.

„Na ženách to nezáleží, záleží jen na tom, jaký je otec. A náš otec má hezkou postavu.“

„Ale není moc chytrý.“

„Na tom taky nezáleží. Když muž není moc chytrý, dostane vždycky chytrou manželku. Ale já mám přesto strach, že to otec pozná.“

To bylo neslýchané, taková drzost a zvrhlost! Vlastní dcery! Copak ty husy nevědí, že on, Lot, je spravedlivý? Možná že jediný spravedlivý nejen ze Sodomy, ale taky z Gomory? A ony z něho chtějí udělat toho nejhoršího hříšníka?

„Nesmysl,“ řekla Judita. „Otec to nepozná. Jednak proto, že mu dáme k večeři dobré víno, jednak proto, že k němu přijdu potmě. A bude to přesně jako s Miriam. Možná že teď to bude trvat o něco dýl, poněvadž má dnes víc starostí. Ale jednou si přece musí uvědomit, že má ženskou v posteli. A pak to bude v pořádku.“

Lot vstal a chtěl na sobě dramaticky roztrhat šaty. Ale neroztrhal je. Do pokoje vstoupil Senegalec a řekl: „Pojď, pane. Thogarma chce s tebou mluvit.“

Thogarma na něho asi čekal na druhém konci domu, a tak měl Lot dost času, aby se vzpamatoval. Hodně mu v tom pomohla jeho víra. Prosím, člověk nemůže všechno vědět. Jsou věci lidské, které jsou každému jasné. A jsou věci božské, které nemají hlavu ani patu, ale to se tak zdá jenom lidem. Pro Boha má všechno hlavu a patu. Proč se tu objevily jeho dcery, to je věc Božská, ta se snad vysvětlí, a tak si nad tím nemá člověk lámat hlavu. Ale že jeho dcery měly v úmyslu se dostat k němu do postele, to je zase věc lidská, to je sprostárna, to je hřích. A je to taky pitomost od těch holek. Lot není ještě tak starý a s pomocí Miriam bude mít jistě potomky. Jen žádné starosti, husy.

Vyšli na terasu zalitou měsíčním světlem. Tady seděl v lehátku Thogarma. Na malém stolku před ním stál pohár a malá stříbrná nádobka, a v té asi byly nějaké léky. Svítilna tu nebyla žádná, byl přece úplněk.

Thogarma vstal, položil si ruku na srdce, a tak Lotovi nezbývalo nic jiného než provést taky pomalý a důstojný obřad vítání. Pak klesl Thogarma zase do lehátka, přejel si dlaní po oteklé tváři a řekl: „Moc zdvořilý dnes asi nebudu, bolí mne zub a vedle už čeká lékař, aby mi to dal zase do pořádku. Proč přicházíš tak pozdě?“

„Jakto pozdě?“ zeptal se Lot překvapeně. „Tys na mne čekal?“

„Já moc ne, ale Miriam a dcery byly trochu nervózní. Kdes byl?“

Lot polkl naprázdno. Miriam je tu taky? Co ta tu má co dělat? To je pravda, ženské dělají, co chtějí, a nikdy mu neřeknou rovnou, co mají za lubem. Jenže pro veřejnost je on, Lot, hlava rodiny, tedy bez jeho svolení by se nemělo dít nic. Místo aby se ptal přímo, co tady dělají jeho ženské, řekl Lot s předstíraným uspokojením: „Tak. Miriam a holky jsou tedy u tebe.“

„Už dávno,“ řekl Thogarma, „Miriam mi vyprávěla, že jste vyrazili ze Sodomy společně. A pak jsi poslal ženské napřed, poněvadž jsi prý měl cestou něco vyřídit. Cos tak dlouho vyřizoval?“

Lot vzal stříbrnou nádobku a dělal, že si ji prohlíží. Zatravně, to je opravdu pitomá situace. Že poslal rodinu sem?

No prosím, to se mohlo stát, nemůže se přece pamatovat na všechno, co kdy a komu řekl. Ale co on vlastně vyřizoval? Nic. Jen jel na koni a uvažoval.

„Viděl jsem své holky v zahradě,“ řekl Lot. „Zdá se mi, že se tu roztahují jako doma. Nezlob se, já je pošlu hned pryč.“

„Ale kam bys je posílal, příteli?“ usmál se Thogarma. „Jen to nech na mně. My jsme se s Miriam už dohodli. Proč bys šel někam jinam? Jsme přece příbuzní, ne?“

No jo, dohodli se. A on, Lot, se o tom dozví až poslední. Ani to, že Thogarma je jeho příbuzný, mu nikdo neřekl. To tedy musí přestat, jednou musí být v domě pořádek.

„Koukej,“ řekl Lot, „to jsou samé podřadné věci. Já mám něco opravdu důležitého. Lidi říkají, že jsi spravedlivý.“

„Lidi moc kecají,“ řekl Thogarma.

„To ano, ale jsi přesto spravedlivý. Habír mi to řekl.“

„Já že jsem spravedlivý? To se Habírovi povedlo. Koukej, Lote, já nesmím být spravedlivý. Jsem soudce, ale jsem taky obchodník a státník. Abych mohl dělat dobré obchody, potřebuji, aby se lidé měli dobře. Aby se lidé měli dobře, musí mít jistotu, že jim nikdo nevezme, co mají. Musím se tedy postarat, abychom měli dobrou stráž, přísné zákony a pevné městské zdi. A to by spravedlivý nikdy nedal dohromady, to chce silnou ruku. A silná ruka není nikdy spravedlivá.“

Lot postavil stříbrnou nádobku na stůl a řekl: „Právě jsem ti chtěl říct, že mít pevné zdi už nemusíme.“

„Jak to že nemusíme?“

„Právě jsem ti chtěl říct, že Sodoma a Gomora budou zničeny. A to jen proto, že takoví lidé jako Habír, ty a jiní nemají odvahy se přiznat, že jsou spravedliví.“

Thogarma vzal pohár, trochu z něho usrkl a nechal lék v ústech chvíli působit na bolavý zub. Lota znal dobře, byl to dob-